Conclusies van de Advocaat-Generaal

K. ROEMER

13 mei 1964

Vertaald uit het Duits

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

In de beide thans te behandelen zaken, welke bij beschikking van 23 april 1964 zowel voor de pleidooien als voor mijn conclusies werden gevoegd, gaat het om vragen betreffende de bepaling van de rang der ambtenaren die op grond van het nieuwe Personeelsstatuut in vaste dienst werden aangesteld; deze vragen werden door mijn ambtgenoot Lagrange en het Hof reeds in de zaak Maudet/Commissie van de E.E.G. diepgaand onderzocht.

De feiten schijnen mij in hoofdzaak niet betwist te zijn.

Verzoeker sub 1 (zaak 79-63) en verzoeker sub 2 (zaak 82-63) zijn krachtens de zgn. „Brusselse overeenkomsten" (daterend, wat verzoeker sub 1 betreft van 18 maart 1959 en in het geval van verzoeker sub 2, van 9 december 1959) in dienst van de Commissie van de E.E.G. getreden. Zij werden aangesteld bij het Bureau voor de Statistiek en ontvingen aanvankelijk bezoldigingen, overeenkomende met categorie A/6-1 (verzoeker sub 1) resp. A/5-2 (verzoeker sub 2) van de salarisschaal van het Personeelsstatuut der E.G.K.S. Na verschillende salarisverhogingen (verzoeker sub 1 werd bij schrijven van de Commissie van 14 december 1960 ingedeeld in A/5 en verzoeker sub 2 bij schrijven van de Commissie van dezelfde datum in A/4-1) werden beide verzoekers in de loop van het jaar 1961 benoemd tot afdelingshoofd bij het Bureau voor de Statistiek. (Voor verzoeker sub 1 geschiedde dit bij beschikking van 22 december 1961, zulks met indeling in A/4-2 en met ingang van 1 december 1961 en voor verzoeker sub 2 bij beschikking van 3 mei 1961, waarbij zijn vroegere rang gehandhaafd werd.)

In het kader van de integratieprocedure welke na de inwerkingtreding van het nieuwe Personeelsstatuut voor de ambtenaren der Gemeenschappen werd gevolgd ter beoordeling van de vraag of de betrokkenen voor een vaste aanstelling in aanmerking kwamen, werd de functie van beide verzoekers blijkens de te hunnen opzichte opgestelde rapporten aangeduid als die van afdelingshoofd. In beide

gevallen werd deze procedure afgesloten met een vaste aanstelling onder toekenning van de rang A/4-2 (beschikkingen van de Commissie van 21 januari 1963).

Beide ambtenaren wendden zich krachtens artikel 90 van het Statuut schriftelijk ter zake tot de Commissie en droegen hun bezwaren tegen deze indeling voor (brief van verzoeker sub 1 d.d. 2 april 1963, brief van verzoeker sub 2 van 4 april 1963). Zij verlangden indeling in rang A/3 met ingang van 1 januari 1962 en beriepen zich daarbij op het feit dat zij, zowel voor als na de inwerkingtreding van het Personeelsstatuut, alsmede voor en na de integratiebeschikkingen, onveranderd de functie van afdelingshoofd hadden uitgeoefend, welke functie blijkens bijlage I tot het Personeelsstatuut de indeling in rang A/3 medebrengt.

In beide gevallen antwoordde de Voorzitter van de Commissie bij brief van 21 mei 1963 dat de Commissie „tot haar spijt op dit ogenblik niet in staat was zich over deze verzoeken uit te spreken daar de vragen, gerezen in verband met artikel 102 van het Personeelsstatuut en het in bijlage 1 van het Statuut opgenomen overzicht van het verband tussen standaardfuncties en loopbanen, nog in haar geheel dienden te worden onderzocht".

Verzoekers stelden daarna beroep in bij het Hof en vorderden:

— de nietigverklaring van hun vaste aanstelling voor zover zij in rang A/4 werden ingedeeld;

— de nietigverklaring van de bij de brieven van 21 mei 1963 uitgesproken afwijzing van de verzoeken tot herindeling;

— de verklaring dat de Commissie gehouden is verzoekers in rang A/ in te delen;

zij vorderen subsidiair:

dat de Europese Economische Gemeenschap c.q. de Commissie van die Gemeenschap veroordeeld zouden worden tot een schadevergoeding ten bedrage van één Belgische franc, zulks onder voorbehoud van vermeerdering van die eis in de loop van het geding.

Het zijn deze vorderingen waarmede wij ons heden in het bijzonder bezig zullen houden.

Wij moeten ons voorts uitspreken over de kostenverdeling in de zaken 98 en 99-63, alsmede 98 en 99-63 R. Eerstgenoemde beroepen werden door dezelfde ambtenaren ingesteld toen de Commissie in de loop van de schriftelijke behandeling van de zaken 79 en 82-63 een kennisgeving van een vacature deed uitgaan ter bezetting van een post in de rang A/3 bij het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen openbaargemaakt in de „Mededelingen aan het personeel" van 25 oktober 1963). Het motief voor het aanhangig maken van deze gedingen was gelegen in het door de Commissie in de zaken 79 en 82-63 aangevoerde argument dat zij aan het verlangen van verzoekers tot indeling in A/3 geen gevolg kon geven daar blijkens het overzicht van de personeelssterkte geen post in die rang ter beschikking stond. Toen de Commissie bij de behandeling van de vorderingen in kort geding, strekkende tot opschorting van de ten uitvoerlegging der aangevallen kennisgeving ener vacature — welke vorderingen tegelijk met de zaken 98 en 99-63 aanhangig waren gemaakt — deed verklaren dat zij in ieder geval de uitspraak van het Hof ten uitvoer zou leggen en, zo de beroepen 79 en 82-63 zouden worden toegewezen, verzoekers met ingang van 1 januari 1962 in rang A/3 zou indelen, werden de beroepen tot nietigverklaring 98 en 99-63 ingetrokken. Over de kosten van deze gedingen en van de vorderingen in kort geding (zie de beschikking van de President van 13 november 1963) moest krachtens beschikkingen van de Tweede Kamer van 12 maart 1964 — die in zoverre ook als voegingsbeschikkingen beschouwd moeten worden — nog bij de einduitspraak in de zaken 79 en 82-63 worden beslist.

DE BEOORDELING RECHTENS

I — De vorderingen in de zaken 79 en 82-63

1. *WIE MOET IN DEZE GEDINGEN ALS VERWEERSTER WORDEN BESCHOUWD?*

Niettegenstaande de eerdere uitspraken: de Bruyn (zaak 25-60), Schmitz-Wollast (zaak 18-63) en Raponi (zaak 27-63), waarbij over-

eenkomstig de conclusies van de Advocaten-Generaal en de tot dusver gevolgde rechtspraak werd beslist, meenden verzoekers in de onderhavige gedingen opnieuw de vraag te moeten opwerpen wie als verweerster in het geding moet worden beschouwd: de E.E.G. als zodanig, of alleen de Commissie van de E.E.G. Zij menen dat hiertoe een bijzondere grond bestaat, daar het voor hen van belang is de Raad van Ministers in het geding te roepen en op deze wijze de toepassing van artikel 21, eerste lid, van het E.E.G.-Statuut voor het Hof van Justitie mogelijk te maken, krachtens welke bepaling het Hof partijen kan verzoeken „alle stukken over te leggen en alle inlichtingen te verstrekken, welke het wenselijk acht". Dit laatste in het bijzonder met het oog op het argument van de Commissie dat zij de positie van verzoekers niet vermocht te regulariseren nu de Raad geweigerd had op de begroting van de Commissie posten in rang A/3 ter beschikking te stellen.

Inderdaad krijgt men bij een bestudering van de met de onderhavige gedingen samenhangende en tot de bevoegdheid van de Raad behorende vragen van budgettaire aard de indruk, dat deelneming van de Raad aan het onderhavige geding nuttig zou kunnen zijn. Zelfs zou de vraag kunnen rijzen of voor zulke gevallen niet in de toekomst het — tot dusver in ons procesrecht onbekende — middel van gedwongen tussenkomst zou moeten worden ingevoerd.

De vraag moet derhalve worden gesteld of het mogelijk is langs de door verzoekers ingeslagen weg — en alleen langs die weg — het beoogde doel, n.l. een uitspraak van de Raad van Ministers met betrekking tot de opgeworpen vragen, te bereiken. Ook na herhaalde en zorgvuldige overwegingen meen ik dat dit niet het geval is.

In de eerste plaats moet erop worden gewezen dat inlichtingen van de Raad — en daarom gaat het verzoekers in de eerste plaats — in dit geding ook kunnen worden verkregen zonder dat de Raad procespartij is (vgl. artikel 2, lid 2, van het E.E.G.-Statuut van het Hof).

Bovendien verschaft juist artikel 21 van het E.E.G.-Statuut — gelijk ik reeds in het Raponi-proces betoogde — een wezenlijk argument voor de stelling dat in gedingen tegen de Gemeenschap aanhangig

gemaakt niet deze laatste en tevens *al* haar instellingen procespartij kunnen zijn. Hoe zou men anders de woorden van artikel 21 „instellingen die geen partij in het proces zijn" moeten verklaren? Deze woorden zouden — ware de opvatting van verzoekers juist — iedere betekenis verliezen, evenals het ten behoeve van andere gemeenschapsinstellingen voorziene recht van vrijwillige tussenkomst (artikel 37 van het E.E.G.-Statuut van het Hof). Bovendien zou dan nog de vraag rijzen welke instelling in deze gedachtengang voor de procesvoering verantwoordelijk is, een vraag welke met name gerechtvaardigd voorkomt waar het gemeenschappelijke instellingen betreft of een geval van nalatigheid van een bepaalde instelling.

Wij moeten dus aannemen dat slechts afzonderlijke instellingen partij kunnen zijn, gelijk ook materieelrechtelijk volgens het Verdrag (artikel 4) — en wat het ambtenarengerecht aangaat ingevolge het Statuut (artikel 2) — de uitoefening van bepaalde bevoegdheden aan de afzonderlijke instellingen wordt toevertrouwd.

Wanneer het beroepen betreft tot nietigverklaring van bepaalde handelingen van een afzonderlijke instelling kan, ingevolge de verdeling der verschillende competenties, alleen de tot optreden geroepen instelling, met uitsluiting van alle andere, als verweerster worden beschouwd. Wat nu de beroepen tot nietigverklaring in het onderhavige geval aangaat zo betreffen zij uitsluitend handelingen van de Commissie (vaste aanstelling; de afwijzing der verzoeken tot herindeling). Hier kan dus zelfs niet aan een toepassing van artikel 18 van het E.E.G.-Statuut worden gedacht, een bepaling welker strekking nog niet volledig tot klaarheid is gebracht en die voorziet dat afschriften van de processtukken *behalve aan de partijen* ook aan de instellingen toegezonden moeten worden wier beslissingen in het geding zijn.

Op deze en de overige in het Raponi-proces behandelde gronden zie ik in de onderhavige beroepen tot nietigverklaring geen mogelijkheid om aan andere instellingen dan de Commissie van de E.E.G. de hoedanigheid van procespartij toe te kennen of om de Raad anders dan krachtens artikel 21, lid 2, van het E.E.G.-Statuut in het geding te betrekken.

De vraag hoe het in dit opzicht gesteld is met de vorderingen tot schadevergoeding, gebaseerd op een beweerde dienstfout van de Commissie, kan voorlopig onbeantwoord blijven, daar deze vorderingen slechts zijn ingesteld voor het geval dat de hoofdvorderingen van verzoekers zouden worden afgewezen. Ook in dit opzicht ben ik echter geneigd aan te nemen dat een beroep tegen de Gemeenschap als zodanig niet mogelijk is. Veeleer zou een verzoeker in zodanige gevallen gehouden zijn in zijn verzoekschrift de instellingen aan te duiden welke schade hebben veroorzaakt en het beroep uitdrukkelijk tegen deze te richten.

2. *DE VORDERING TOT NIETIGVERKLARING VAN DE BESCHIKKINGEN VAN 21 JANUARI 1963*

Met het onderhavige beroep beogen verzoekers in de eerste plaats de nietigverklaring te bewerken van de beschikkingen waarbij zij als ambtenaren in vaste dienst werden aangesteld en wel in zoverre als daarin, in strijd met artikel 102 van het Personeelsstatuut, hun aanstelling niet plaatsvond in de rang welke verzoekers impliciet uit hoofde van hun tewerkstelling in een bepaalde functie werd toegekend.

Op dit punt verschaft ons het arrest-Maudet het nodige licht. Het Hof heeft duidelijk beslist dat artikel 102 van het Personeelsstatuut in de eerste plaats ten doel heeft die rechtsposities te handhaven welke reeds bij inwerkingtreding van het Personeelsstatuut verworven waren en wel door een eenvoudige transpositie van de voorheen gegeven indeling in de tabel van artikel 66 van het nieuwe Statuut. Ons inziens komt het derhalve slechts aan op de vaststelling van de rang en de salaristrap waarin een ambtenaar zich vóór de inwerkingtreding van het Personeelsstatuut bevond, met die verstande dat in deze eerste fase van de integratie de uitgeoefende functie, waarop bijlage I tot het Statuut betrekking heeft, nog niet doorslaggevend is.

Hiertegenover kan de poging van verzoekers om aan de formulering „uitdrukkelijk of stilzwijgend verkregen rang en salaristrap" een andere inhoud te geven, niet slagen. Volgens verzoekers is voor de toepassing van artikel 102 van het Statuut niet het tijdstip van de inwerkingtreding van het Statuut beslissend, doch dat waarop dit Statuut

op een ambtenaar van toepassing verklaard wordt. Op dit tijdstip zou een ambtenaar, wanneer hem functies zijn toegewezen, waaraan krachtens bijlage I van het Statuut een bepaalde rang verbonden moet zijn, stilzwijgend een andere indeling verkregen hebben dan die welke volgens de „Brusselse overeenkomsten" tot op het ogenblik van de inwerkingtreding van het Statuut voor hem gold. Deze opvatting komt mij evenwel niet juist voor. Blijkens de tekst van artikel 102 staat het buiten iedere twijfel vast, dat het alleen aankomt op de positie van de ambtenaar „voordat het Statuut op hem van toepassing werd". Welke aanspraken stilzwijgend werden verkregen kan derhalve niet aan de hand van de bepalingen van het nieuwe Statuut worden beslist, daar over de vraag of dit al dan niet op bepaalde ambtenaren van toepassing zal worden verklaard, eerst bij de integratieprocedure wordt beslist.

De indeling van verzoekers tot op het ogenblik van hun vaste aanstelling kan gemakkelijk worden vastgesteld, daar vaststaat hoe hun „Brusselse overeenkomsten", na daarin onder verwijzing naar het ambtenarenrecht van de E.G.K.S. aangebrachte verschillende wijzigingen, luidden. Derhalve kunnen zij aan artikel 102 van het Personeelsstatuut geen aanspraak ontlenen op indeling in rang A/3. De primaire vorderingen dienen derhalve evenals in de zaak-Maudet als ongegrond te worden afgewezen.

3. Wat de tweede vordering betreft — nietigverklaring van de weigering van de Commissie om verzoekers overeenkomstig hun functie in te delen op de wijze die bijlage I tot het Personeelsstatuut voorschrijft —, dient te worden opgemerkt dat de Commissie bij pleidooi haar aanvankelijke bezwaren tegen de ontvankelijkheid daarvan heeft laten vallen en dat er ook op dit punt ambtshalve geen bedenking bestaat.

Wat de vraag betreft of dit onderdeel van de vordering gegrond is, kan, evenals voor de eerste vordering, naar het arrest-Maudet worden verwezen, daar de daaraan ten grondslag liggende feiten grotendeels met die van het onderhavige geding overeenstemmen. Het Hof heeft toen beslist dat een ambtenaar, die na zijn vaste aan-

stelling gehandhaafd werd op een post welke op grond van de daaraan verbonden functies krachtens het nieuwe Personeelsstatuut indeling in een hogere rang met zich bracht dan die waarop krachtens artikel 102 aanspraak kan worden gemaakt, recht heeft op regeling van zijn positie overeenkomstige bijlage I tot het Personeelsstatuut.

Het recht van de eiser Maudet op indeling in rang A/3 met ingang van 1 januari 1962 werd erkend, daar het Hof vaststelde, dat deze ambtenaar tot op het ogenblik van de inwerkingtreding van het nieuwe Statuut de functie van afdelingshoofd vervulde en daarom in rang A/4 was ingedeeld, dat wil zeggen een rang welke naar het schema der loopbanen van de E.G.K.S. het begin aangaf van de loopbaan van „hoofdadministrateur". Het Hof besliste voorts dat volgens het nieuwe Personeelsstatuut voor deze loopbaan slechts een indeling in rang A/3 in aanmerking komt, welke rang blijkens bijlage I aan afdelingshoofden toekomt. Daar de eiser Maudet ook nadat het Statuut op hem van toepassing werd verklaard zijn oorspronkelijke functie had uitgeoefend — waarmede volgens de door de Commissie gegeven omschrijving der ambten een indeling in rang A/3 overeenkwam — was een herziening van zijn indeling onvermijdelijk.

In het onderhavige geding is dit eveneens het geval. Zowel vóór als na de inwerkingtreding van het Statuut, en vóór en na hun vaste aanstelling, hebben verzoekers de functie van afdelingshoofd waargenomen. De Commissie heeft dit in de integratierapporten en de krachtens artikel 43 van het Personeelsstatuut opgestelde beoordelingsrapporten erkend en ook hier kan worden gezegd dat de in feite uitgeoefende functies vallen onder de door de Commissie zelf gegeven omschrijving van het ambt van afdelingshoofd. Ten slotte staat het vast dat de Commissie niet heeft gepoogd tot een oplossing te geraken door een wijziging van de organisatie harer diensten, doch daarentegen heeft getracht van de Raad een budgettaire verhoging te verkrijgen voor de aan verzoekers toevertrouwde posten.

Derhalve blijft slechts de vraag over of in het onderhavige geval anders moet worden beslist nu de Commissie uitdrukkelijk zowel schriftelijk als mondeling heeft verklaard dat zij, niettegenstaande een daartoestrekkend verzoek aan de Raad, niet over open posten in rang

A/3 beschikt en derhalve om budgettaire redenen niet in staat is om aan het verlangen van verzoekers — waarvan zij de gegrondheid overigens erkent — gevolg te geven.

Wij moeten echter vaststellen dat, gelijk uit de overwegingen van het arrest blijkt, dit argument eveneens in de zaak-Maudet werd aangevoerd. Ook daar deed de Commissie verklaren dat zij niet over open posten in rang A/3 beschikte en dat de Raad een daartoestrekkend budgettair verzoek had afgewezen. Indien het Hof niettemin verzoeker Maudet in het gelijk heeft gesteld dan kan dit slechts betekenen dat het argument van de Commissie niet beslissend werd geacht.

Hoe dit te verklaren? Twee mogelijkheden doen zich hier voor: Ofwel is het naar 's Hofs oordeel voldoende dat de Commissie in het algemeen in haar overzicht van de personeelssterkte nog open posten in rang A/3 heeft — ook wanneer zij die voor andere Directoraten-Generaal heeft gereserveerd — en dat derhalve moeilijkheden van budgettaire aard geen belemmering mochten vormen voor het toewijzen van verzoeker's vordering, daar de Commissie immers vrij is binnen de voorziene personeelssterkte tot wijzigingen over te gaan. Ofwel moet worden aangenomen, dat het Hof het budgettaire standpunt van de Raad van geen belang acht nu het hier gaat om rechtsaanspraken van ambtenaren, welke rechtstreeks op het door de Raad zelf uitgevaardigde Personeelsstatuut gegrond zijn en dat de Raad derhalve tot verwerkelijking van die aanspraken al datgene behoort te doen waartoe hij krachtens de wet bevoegd is. Volgens deze stelling kan de Raad — althans voor het verleden — niet door een weigering van de nodige middelen de uitvoering van maatregelen verijdelen welke dit college zelf in het Personeelsstatuut en in de daarbij behorende bijlage, met het oog op de vaste aanstelling van ambtenaren heeft voorgeschreven.

Tegen beide interpretaties kunnen nauwelijks steekhoudende gronden worden aangevoerd. Dit betekent dan ook dat voor de beslissing in het onderhavige geding geen andere mogelijkheid gegeven is. Met name meen ik dat geen gewicht toekomt aan het feit dat verzoekers in het onderhavige geding tot het Gemeenschappelijk Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen behoren en dat de open posten in rang A/3 volgens de Commissie hoogstens buiten de dienst

van de statistiek ter beschikking staan, want het valt niet in te zien hoe een bijzondere budgettaire plaats zou kunnen worden toegekend aan posten welke de Commissie binnen het kader van het niet-autonome Bureau voor de Statistiek ter beschikking staan. Voor een mogelijk noodzakelijk geworden teruggrijpen op andere posten in het overzicht van de personeelssterkte van de Commissie gelden derhalve dezelfde overwegingen als in het geval-Maudet.

Hieruit volgt dat het Hof ook in de onderhavige zaken zal moeten beslissen, dat de aanspraak van verzoekers op indeling in rang A/3 met ingang van 1 januari 1962 gegrond is, zulks zonder dat daartoe een uitspraak van de Raad nodig is met betrekking tot de opgeworpen vragen van begrotingsrecht, daar deze hoogstens de wijze raken waarop aan die aanspraken moet worden voldaan, doch niet het *bestaan* van het met de beroepen geldend gemaakte recht.

Het tweede en het derde onderdeel van de eis — resp. strekkende tot vernietiging van de weigering van de Commissie om verzoekers overeenkomstig hun aanspraken in te delen en tot verkrijging van een declaratoire uitspraak met betrekking tot die rechten — zijn derhalve gegrond.

4. Op de subsidiaire vordering tot schadevergoeding behoeft derhalve niet meer te worden ingegaan; behandeling daarvan zou slechts nodig zijn geweest indien de primaire vorderingen van verzoekers werden afgewezen;

II — De kostenbeslissing in de zaken 98 en 99-63

Daarentegen moet nog een enkel woord worden gewijd aan de nog niet besliste vraag van de verdeling der kosten in de zaken 98 en 99-63 en van de tegelijkertijd aanhangig gemaakte vorderingen in kort geding tot schorsing van de tenuitvoerlegging, welke vraag, wegens persoonlijke en zakelijke verknochtheid, tot de einduitspraak in de onderhavige zaken werd aangehouden.

Het is U bekend dat verzoekers hebben gesteld dat de Commissie alle proceskosten zal moeten dragen, terwijl verweerster compensatie van kosten vraagt.

Beslissend voor de beantwoording van de onderhavige vraag met betrekking tot de ingetrokken beroepen is artikel 69, paragraaf 4, van het Reglement voor de procesvoering hetwelk bepaalt: „De partij, die verklaart afstand te doen van de instantie, wordt in de proceskosten veroordeeld, tenzij deze afstand door de houding der wederpartij wordt gerechtvaardigd".

De volgende vragen dienen hier te worden onderzocht:

— Wanneer is afstand van instantie door de houding van de wederpartij gerechtvaardigd?

— Wordt in zodanig geval de compensatie van kosten uitgesproken, of kan één der partijen in alle proceskosten worden verwezen?

Deze laatste vraag valt niet moeilijk te beantwoorden. Compensatie van kosten is blijkens artikel 69, paragraaf 4, tweede lid, wettelijk slechts voorzien voor het geval de wederpartij geen veroordeling in de kosten heeft gevraagd. Met name bij beroepen ingesteld door ambtenaren zou een zodanige verdeling der kosten weinig zin hebben, daar hier — afgezien van de bepaling van artikel 69, paragraaf 3, tweede lid (vgl. artikel 70) — in beginsel de bij het proces betrokken instellingen haar eigen kosten moeten dragen. Wil artikel 69, paragraaf 4, voor de afstand van instantie in geval van beroepen door ambtenaren ingesteld een eigen betekenis verkrijgen, dan zou op grond van deze bepaling de wederpartij in een groter deel der kosten verwezen moeten kunnen worden, te weten het deel dat door haar houding werd veroorzaakt; onder bepaalde omstandigheden zou dit zelfs het totaal der proceskosten kunnen zijn.

Tot de beantwoording van de eerste vraag kan de in het nationale procesrecht gevolgde praktijk wellicht bijdragen. Daar geldt n.l. eveneens de regel dat een eiser in geval van afstand van instantie de proceskosten draagt (1). Rosenberg (Lehrbuch des deutschen Zivilprozess-

(1) Gabolde, Traité pratique de la procédure administrative contentieuse, 1960, Nr. 510; paragraaf 155 der deutschen Verwaltungsgerichtsordnung vom 21. Januar 1960.

rechts, I. Auflage, blz. 621) noemt dit zonder meer een algemeen rechtsbeginsel. In de commentaren op de Duitse Verwaltungsgerichtsordnung (1) wordt gezegd dat er in dit geval geen plaats is voor de uitoefening van een discretionaire bevoegdheid; op de gronden voor de afstand van instantie kan geen acht worden geslagen en op een oorzakelijk handelen van één der partijen komt het gewoonlijk niet aan. Slechts onder nauw begrensde voorwaarden wordt van dit beginsel afgeweken, bij voorbeeld wanneer een overheidsorgaan door onjuiste voorlichting over het aan te wenden rechtsmiddel, aanleiding heeft gegeven tot het instellen van beroep (Köhler t.a.p.), wanneer op grond van door de overheid verstrekte onjuiste gegevens een geding werd aangevangen („Conseil d'Etat 1955", blz. 778) of wanneer afstand van instantie wordt gedaan nadat de verweerder ten dele aan de vordering van verzoeker heeft voldaan. („Conseil d'Etat 1913", blz. 601.)

Een dergelijke lijn worde ook in onze rechtspraak gevolgd. Artikel 69, paragraaf 4, zal dan slechts van toepassing zijn op bijzondere gevallen waarin sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheid van de wederpartij voor het maken van proceskosten, bij voorbeeld wanneer een op zichzelf niet ontvankelijk beroep uit hoofde van de houding der wederpartij werd ingesteld en laatstgenoemde nadien — bij voorbeeld door intussen afgelegde ondubbelzinnige verklaringen nopens de betekenis rechtens van een bestreden handeling — de eiser tot het herstellen van de aanvankelijk begane vergissing aanleiding heeft gegeven.

Hoe op dit punt de feiten in de onderhavige zaken liggen heb ik hierboven reeds kort geschetst. De ter zake doende gebeurtenissen verliepen als volgt: beroep van de Commissie op het feit dat zij niet over voldoende vrije posten beschikte om aan het verlangen van verzoeksters te voldoen, gedaan in de memorie van antwoord van 28 september 1963 in de zaken 79 en 82-63; kennisgeving van een vacature ter bezetting van een post A/3 bij de Dienst voor de Statistiek van 25 oktober 1963; beroepen tegen bedoelde kennisgeving, aanhangig gemaakt op 29 oktober 1963 (zaken 98 en 99-63); afstand van instantie bij brief van 23 december 1963 nadat de Commissie bij de behandeling

(1) Köhler 1960, Anmerkung IV zu § 155.

van het kort geding op 11 november 1963 mondeling had verklaard dat zij verzoekers met ingang van 1 januari 1962 in rang A/3 zou indelen ingeval de beroepen 79 en 82-63 zouden slagen. Uit deze opeenvolging der gebeurtenissen blijkt, dat de beroepen 98 en 99-63 niet zouden zijn ingesteld indien de Commissie reeds eerder bedoelde verzekering inzake de bevrediging der geldend gemaakte aanspraken gegeven had, welke verklaring voor de President van het Hof aanleiding was te beslissen dat verzoekers niet aannemelijk hadden gemaakt dat zij nog een rechtmatig belang hadden bij de opschorting van de tenuitvoerlegging.

Hieruit blijkt dat de Commissie aansprakelijk is voor het instellen van de beroepen 98 en 99-63 en dat op deze omstandigheid bij de kostenbeslissing acht moet worden geslagen. Het komt mij verdedigbaar voor — en ook in overeenstemming met artikel 69, paragraaf 4 —, dat de Commissie zal worden verwezen in de door verzoekers in de zaken 98 en 99-63 gemaakte kosten, dat wil zeggen — nu het voor de kostenbeslissing op het eventuele slagen van deze beroepen niet aankomt — het geheel van de proceskosten.

Voor de kosten van het kort geding gelden dezelfde overwegingen. Daar het hier echter tot een rechterlijke beslissing kwam, en wel in een voor verzoekers negatieve zin, is hier rechtsgrondslag niet artikel 69, paragraaf 4, doch artikel 69, paragraaf 3, van het Reglement voor de procesvoering;

III — Samenvatting en conclusie

Resumerend heb ik de eer als volgt te concluderen: Het eerste onderdeel van de vordering van verzoekers, strekkende tot nietigverklaring van de beschikkingen waarbij zij in vaste dienst werden aangesteld, is niet gegrond en moet worden afgewezen. De overige vorderingen zijn echter voor toewijzing vatbaar. Het Hof moge derhalve de weigering van de Commissie om verzoekers met ingang van 1 januari 1962 in rang A/3 aan te stellen, nietigverklaren. Derhalve komt ook de vordering tot het geven van een declaratoire uitspraak gewettigd voor.

Evenals in de zaak-Maudet worde de Commissie in de proceskosten verwezen, daar verzoekers in hoofdzaak in het gelijk werden gesteld. Volgens artikel 69, paragraaf 3 en 4, van het Reglement voor de procesvoering zal de Commissie eveneens alle kosten moeten dragen van de zaken 98 en 99-63, alsmede van de zaken 98 en 99-63 R.